Č. 10.643.

Samospráva obecní (Slovensko): I. O změně hranic dvou obcí z téhož okresu rozhoduje za platnosti vl. nař. č. 96/28 Sb. úřad okresní a v druhé stolici úřad zemský. — II. V řízení o změně hranic obcí nemá archiv map katastrálních právo, určovati podmínky a modality takovéto změny. — III. O předpokladech změny hranic obcí podle § 155 zák. čl. XXII:1886.

(Nález ze dne 20. června 1933 č. 11.002.)

Věc: Obec S. proti zemskému úřadu v Bratislavě o změně hranic.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: V březnu 1927 podala obec T. župnímu úřadu v Košicích žádost, aby z obvodu obce S., obklopujícího úplně obvod obce T., byly vyloučeny pozemky občanů T.-ských ve výměře asi 1.500 kat. jiter a připojeny k obvodu žádající obce. Při tom podotkla, že nemá námitek proti tomu, aby její obvod byl podle potřeby ještě více rozšířen. — Archiv katastrálních map v Bratislavě, jenž byl dožádán o dobré zdání, prohlásil, že se stanoviska katastrálního není změna, jak o ni obec T. žádá, přípustná, poněvadž by i po této změně její obvod zůstal enklávou v území obce S.; proto archiv navrhl, aby hranice mezi oběma obcemi byly upraveny tím způsobem, že by do území obce T. byly z území S.-ského přikázány ještě další pozemky, jejichž vlastníky jsou jednak občané S.-ští, jednak urbariální obce Tu. a M. (Obce Tu. a M. leží v Maďarsku.) Obecní zastupitelstvo v S. podle usnesení z 18. dubna 1928 projevilo souhlas s připojením pozemků občanů T.-ských ve výměře asi 1.500 kat. jiter k obvodu obce T., naproti tomu se ohradilo proti tomu, aby ještě další pozemky z obvodu této obce byly vyloučeny a obci T. přiděleny. Na tomto stanovisku setrvali zástupci obce S. i při jednání dne 23. listopadu 1928, kdežto zástupci obce T. prohlásili, že nečiní nárok na plochu, která jim nepřísluší, že však, když podle názoru archivu katastrálních map enkláva není přípustná, žádají jen připojení takové plochy, aby tomuto názoru bylo vyhověno.

Na to vydal okresní úřad v Královském Chlumci opíraje se o § 2 vl. nař. č. 96/28 výměr ze 13. února 1930, v němž ve smyslu §§ 149 a 148 odst. 5 zák. čl. XXII:1886 z obvodu obce S. vyloučil a k obvodu obce T. přijolil veškeré pozemky ohraničené hraniční čarou, v rozhodnutí přesně označenou. Tato hraniční čára je vedena tak, že obci T. připadnou z dosavadního území obce S. nejen pozemky občanů T.-ských, nýbrž i prve zmíněné pozemky jiné. V důvodech mimo jiné uvedeno, že na námitky obce S. nemohl býti vzat ohled již na základě mínění archivu map katastrálních v Bratislavě, že se stanoviska katastrálního není přípustno, aby obec T. byla jako enkláva se všech stran územím obce S. i nadále obklopena, s druhé strany i proto, že prakticky není možno připojit jen pozemky tvořící vlastnictví t.-ských obyvatelů a novou obecní hranici podle toho ustáliti.

V odvolání vytýkala obec S. mimo jiné, že okresní úřad nebyl kompetentní k rozhodování, že použití §§ 148 a 149 zák. čl. XXII:1886 v daném případě vůbec nebylo na místě a že mínění katastrálního měřičského úřadu nemůže být rozhodujícím.

Nař. rozhodnutím zamítl žal. zem. úřad odvolání z důvodů, uvedených ve výměru okr. úřadu, a z dalších důvodů, jimiž odpověděl na námitky, uplatněné v odvolánůí.

Stížnost obce S. vytýká předem, že žal. úřad nesprávně zamítl její námitku, v rekursu uplatněnou, že nebylo šetřeno předpisu §§ 148 a 149 zák. čl. XXII:1886, podle nichž mělo ve věci rozhodovat min. vnitra, poukazem na § 2 vl. nař. č. 96/28 a tvrdí, že rozhodnutí příslušelo v daném případě tomuto min. Tato námitka je bezdůvodná. Podle § 148 odst. 6 a § 149 odst. 2 cit. zák. čl. příslušelo min. vnitra rozhodování o změnách obecních hranic jen tehdy, žádal-li majitel pusty nebo samostatného hospodářského komplexu za včlenění jich do území obce, ležící v okrsku jiného municipia, resp. slo-li o přikázání části obecního území jiné poblíž ležící obci z vyšších správních, hlavně policejních ohledů. O takové případy tu nejde, neboť obě obce — T. i S. — leží v obvodu správního území okr. úřadu v Král. Chlumci, a změna obecních hranic není odůvodňována vyššími správními, resp. policejními ohledy. K vyloučení části obecního území S.-ského z dosavadního svazku a k přikázání její do obvodu obce T. došlo, jak v rozhodnutí se výslovně konstatuje, na žádost obce T., podanou jménem jejích občanů, vlastnících pozemky v obvodu obce S., a rozhodování o takovéto žádosti náleželo jak podle cit. §§, na základě nichž rozhodla první stolice, tak podle § 155, o něž své rozhodnutí opřel zem. úřad, místožupanu. V době pak, kdy bylo vydáno rozhodnutí okr. úřadu, příslušela tato kompetence podle § 2 vl. nař. č. 96/28 okresnímu úřadu a v dalším pořadu instančním zem. úřadu, z jehož rozhodnutí další odvolání není přípustno (čl. 8 zák. č. 126/20 ve znění zák. č. 125/27). Proto bezdůvodně tvrdí stížnost, že rozhodovaly úřady nepříslušné, jakož i že protiprávně bylo vyloučeno odvolání k min. vnitra. (Srv. usn. adm. plena z 22. května 1933.)

Stížnost dále vytýká, že žal. úřad, jenž uznal oprávněnost rekursní námitky, že rozhodnutí prvé stolice bylo neprávem opřeno o ustanovení § 148 cit. zák. čl., nemohl v tom shledati pouze nesprávnou citaci a své vlastní rozhodnutí, potvrzující výměr prvé stolice, odůvodniti ustanovením § 155 téhož zák. čl., poněvadž tím zasáhl bezprávně do působnosti okr. úřadu. Také tato námitka je bezdůvodná, poněvadž šlo v prvé i druhé stolici o to, má-li být určitá část z území obce S. vyloučena a obci T. připojena, tedy o touž věc, a odůvodnění prvé stolice, která měla za to, že opatření toto lze odůvodniti ustanovením cit. § 148, mohlo být druhou stolicí nahrazeno odůvodněním jiným (§ 81 vl. nař. č. 8/28).

Po vyřízení těchto procesních námitek lze přikročiti ke zkoumání meritorní otázky, srovnává-li se se zákonem rozhodnutí zem. úřadu, učiněné na základě § 155 zák. čl. XXII:1886. Tento § stanoví, že žádá-li majitel pozemku, ležícího na hranici obce nebo pusty, o vtělení jeho do souvislého s ním území jiné obce, rozhodne o tom místožupan po vyslechnutí interesovaných obcí, přihlížeje k ustanovením §§ 152 a 153.

V obou těchto §§ jsou stanoveny podmínky, které musí být splněny, přeje-li si majitel jedné pusty (§ 152), nebo majitelé více pust nebo oddělených zemědělských komplexů (§ 153) přeměnu jich v samostatnou obec. Odkazuje-li § 155 na to, že při rozhodování na jeho základě jest přihlížeti k ustanovením §§ 152 a 153, znamená to, že předpoklady a podmínky těchto dvou paragrafů obdobně platí i pro ono rozhodování, t. j. že rozhodnouti podle § 155 lze jen na základě žádosti majitelů pozemků, doloženou potřebnými výkazy. Stížnost právem tvrdí, že žal. úřad se ve svém rozhodnutí nezabýval otázkou, zda veškeré předpoklady a podmínky cit. ustanovení jsou splněny, zejména zda vyloučením části území obce S. v onom rozsahu, jak bylo naříkaným rozhodnutím stanoveno (t. j. incl. pozemků občanů S.-ských a majetku urbariálních obcí Tu. a M.), se stalo k žádosti oprávněného k tomu uchazeče. V tom spočívá podstatná vada řízení, ježto vytčený nedostatek brání stěžující si obci v účinné obraně a překáží přezkoumání zákonnosti nař. rozhodnutí nss-em.

Než z rozhodnutí zem. úřadu je zřejmo, že vlastní důvod, proč rozhodnuto bylo přes meze původního petitu obce T., proti němuž obec S. nic nenamítala, byl nalezen mimo zák. čl. XXII:1886. Uvádíť se v rozhodnutí, že jeho podkladem byla žádost obce T. ve jménu jejích občanů, vlastnících v obvodu obce S. 947.9 kat. jiter, že však, poněvadž katastrální úřad nepřipouští tvoření enkláv, jak vyslovil archiv map katastrálních svým přípisem z 15. února 1928, bylo nutno přikročit k arondování hranic tak, jak toho vyžadují předpisy o uspořádání katastru. Proti tomu stížnost namítá, že názor katastrálních úřadů není směrodatným pro rozhodování o změně obecních hranic. Této námitce nelze upříti oprávněnost. Předpisy, platné pro rozhodování o vyloučení části obecního území z dosavadního svazku a připojení její k území jiné obce, obsaženy jsou v zák. čl. XXII:1886, v němž není předpisu, jenž by katastrálnímu úřadu při rozhodování tom vyhradil jakoukoliv ingerenci. Z § 31 katastrálního zák. č. 177/27, jenž jedná o změnách katastrálního území, jde pak na jevo, že změny hranic katastrálních území, jež zároveň involvují změny hranic politických (místních) obcí, jsou závislé na povolení příslušných politických úřadů, které rozhodují v tom případě o změnách obecních hranic po slyšení finančních úřadů a soudů. Z toho ovšem neplyne, že by archiv katastrálních map nebo katastrální měřický úřad měl právo přiznané mu nař. rozhodnutím určovati podmínky a modality pro vyřízení žádosti stran změny obecního území.

Proto bylo rozhodnutí zem. úřadu, opřené o nezákonný důvod, zrušiti podle § 7 zák. o ss, a to v celém jeho rozsahu, poněvadž žal. úřad vlastní žádost o vyloučení pozemků občanů T.-ských samostatně neposoudil, a bude věcí žal. úřadu, aby po odstranění vad svrchu vytčených na podkladě žádosti obce T. znovu rozhodl, zda a v jakém rozsahu je změna hranic mezi obcí T. a S. podle zák. čl. XXII:1886 přípustná.

Č. 10.644.

Učitelstvo: I. * Rodinnými poměry, k nimž jest podle ustanovení čl. IV. zák. č. 306/20 hleděti při obsazování definitivně systemisovaných míst učitelských, rozumí se rodinné poměry, které jsou tu